

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Biuletyn Informacyjny
Warmia i Mazury, Polska,
Unia Europejska

Olsztyn, lipiec-sierpień 2020 r.

SPIS TREŚCI

I. UNIJNE AKTUALNOŚCI	2
1. Pomoc UE dla Libańczyków.....	2
2. UE zwiększa gotowość na drugą falę pandemii.....	3
3. Koronawirus: przeznaczą 100 milionów euro dla firm.....	4
4. Ekologiczna odbudowa gospodarki UE.....	4
5. Umowa handlowa z Wietnamem	5
6. Wsparcie dla polskich rolników zatwierdzone	5
7. Stosowanie prawa UE w 2019 r.....	6
8. 64 mln euro dla Afryki Południowej.....	8
9. Platformy wideo bezpieczniejsze.....	9
II. Z BIURA W BRUKSELI.....	10
1. Spotkanie dotyczące Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast.....	10
2. Webinarium poświęcone postępowi prac nad programem inwestycyjnym Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji Horyzont Europa	10
3. Webinarium poświęcone podsumowaniu raportu <i>SRIP 2020</i>	15
4. Webinarium pn. „Synergie między Horyzontem Europa a europejskimi funduszami strukturalnymi oraz inwestycyjnymi: Warunki transferu środków, <i>Seal of Excellence</i> , współfinansowanie partnerstw i finansowanie łączne”.....	19
III. WYDARZENIA W DOMU POLSKI WSCHODNIEJ.....	28
1. Polish Run.....	28
2. Kawa z ekspertem	29
IV. ZAPROSZENIA, PROGRAMY, PROJEKTY, STAŻE, STYPENDIA.....	30
1. Nagroda dla solidarnych podczas pandemii.....	30
2. Eurodesk – Programy, stypendia i staże – według terminów zgłoszeń	30

I. UNIJNE AKTUALNOŚCI

1. Pomoc UE dla Libańczyków

33 mln euro na najpilniejsze potrzeby, pomoc medyczną i sprzęt oraz na ochronę infrastruktury krytycznej przekazuje Komisja Europejska władzom Libanu. Przewodnicząca KE Ursula von der Leyen rozmawiała na ten temat w czwartek (6 sierpnia) z premierem Hassanem Diabem. W imieniu Unii wyraziła kondolencje i wsparcie dla Libańczyków po katastrofalnym wybuchu w stolicy kraju, Bejrucie.

Przewodnicząca Komisji Europejskiej i premier Libanu omówili pomoc już udzieloną przez Unię Europejską, która obejmuje w szczególności:

- rozmieszczenie ponad 100 strażaków poszukiwawczo-ratowniczych, wyposażonych w pojazdy, psy i sprzęt ratunkowy, również za pośrednictwem libańskiego Czerwonego Krzyża;
- oferty wysłania dodatkowych zespołów, w szczególności do wykrywania skażenia chemicznego, biologicznego, radiologicznego i jądrowego;
- statek wojskowy mogący pomieścić śmigłowiec do ewakuacji medycznej oraz sprzęt medyczny i ochronny;
- aktywację systemu mapowania satelitarnego Copernicus w celu oceny stopnia szkód.

Omówiono również długoterminowe wsparcie, jakie UE może zapewnić, aby pomóc w odbudowie kraju.

Przewodnicząca Komisji podkreśliła możliwość mobilizacji ekspertów i sprzętu w celu oceny stopnia szkód i postępowania z niebezpiecznymi substancjami, takimi jak azbest i inne chemikalia. Może to być ważne dla struktur cywilnych, ale także dla odbudowy portu w Bejrucie.

Ursula von der Leyen podkreśliła także, że Komisja jest gotowa zbadać możliwości wzmocnienia wzajemnych stosunków handlowych w tym trudnym czasie, w szczególności w formie dalszego preferencyjnego handlu i ułatwień celnych.

Szefowa KE zaproponowała również wsparcie UE dla przeprowadzenia pełnej oceny potrzeb w zakresie rekonstrukcji miasta i odbudowy kraju, a także wsparcie w kontaktach z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, które mogłyby pomóc w uruchomieniu dalszej pomocy gospodarczej.

Przewodnicząca podkreśliła, że Unia Europejska przywiązuje ogromną wagę do jedności i stabilności Libanu, które są szczególnie ważne, zarówno wewnątrz, jak i dla regionu. Podkreśliła, że ten tragiczny moment powinien być okazją do zjednoczenia wszystkich libańskich sił politycznych do podjęcia wysiłków mających na celu sprostanie licznym wyzwaniom, przed którymi kraj stoi. Unia Europejska będzie wspierać Liban w tym dążeniu.

Polska znalazła się wśród pierwszych państw UE, które zaoferowały pomoc władzom libańskim po wybuchu w Bejrucie. We wtorek 4 sierpnia eksplozja w okolicach portu spowodowała śmierć ponad 130 osób. Wstępne szacunki mówią o ok. 5 tys. rannych, zaś ponad 300 tys. osób pozostaje bez dachu nad głową.

Więcej na: https://ec.europa.eu/poland/news/200806_uvdl_pl.

2. UE zwiększa gotowość na drugą falę pandemii

Komisja Europejska przedstawiła natychmiastowe środki krótkoterminowe mające na celu zwiększenie gotowości UE w dziedzinie zdrowia na wypadek występowania ognisk COVID-19. Wśród niezbędnych do podjęcia działań mowa jest m.in. o zwiększeniu liczby testów i zapewnieniu sprawnych dostaw leków i środków medycznych, jak również wspieranie szczególnie wrażliwych grup społecznych.

Komisja od początku koordynowała wymianę informacji i zaleceń dotyczących transgranicznych działań i środków zdrowotnych. Ciągła czujność i szybkie reagowanie ze strony Komisji i państw członkowskich mają zasadnicze znaczenie, jeżeli chodzi o możliwość ograniczenia rozprzestrzeniania się wirusa i uniknięcia nowych, powszechnie wprowadzonych zasad izolacji.

W komunikacie przedstawiono szereg działań skierowanych do organów krajowych, Komisji Europejskiej oraz agencji UE:

- Zwiększenie ilości testów i nadzór ze strony organów służby zdrowia publicznego w celu stworzenia mapy skupisk w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się wirusa. Zapewnienie sprawnych dostaw środków ochrony indywidualnej, leków i wyrobów medycznych za pomocą takich mechanizmów jak wspólne zamówienia publiczne i strategiczne zapasy UE.
- Utrzymanie szybkiego dostępu do dodatkowych zdolności w zakresie zdrowia publicznego bez zaniedbywania innych obszarów opieki zdrowotnej, m.in. w ramach wsparcia finansowego na rzecz transportu personelu medycznego i pacjentów między państwami członkowskimi, a także koordynacji rozmieszczania zespołów i sprzętu ratownictwa medycznego w państwach wnioskujących o to za pośrednictwem Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności.
- Dostarczanie środków pozafarmaceutycznych, jak również terminowa wymiana informacji na temat ich skuteczności. Wspieranie szczególnie wrażliwych grup społecznych, takich jak osoby starsze, osoby mające określone schorzenia oraz osoby zmarginalizowane poprzez dzielenie się najlepszymi praktykami w zakresie testowania, opieki i leczenia, a także zdrowia psychicznego i wsparcia psychospołecznego.
- Zmniejszenie obciążenia związanego z gripą sezonową w celu uniknięcia dodatkowej presji na już napięte systemy opieki zdrowotnej.

Pandemia koronawirusa odcisnęła piętno nie tylko na UE, ale i na całym świecie. Wiele krajów musiało stawić czoła rozległemu rozprzestrzenianiu się wirusa w społeczeństwie. W celu złagodzenia skutków społecznych i gospodarczych UE i jej państwa członkowskie wprowadziły środki, takie jak utrzymanie funkcjonowania rynku wewnętrznego, wspieranie sektorów transportu i turystyki, ochrona miejsc pracy i wspieranie opieki medycznej dla grup wysokiego ryzyka. Komisja wydała również zalecenia dotyczące podróży i środków stosowanych na granicach niezbędnych do ochrony zdrowia naszych obywateli przy jednoczesnym utrzymaniu rynku wewnętrznego.

Państwa członkowskie coraz częściej koordynują swoje działania, co jest absolutnie niezbędne, jeżeli sytuacja epidemiologiczna ma pozostawać na niskim poziomie w całej UE. Środki wprowadzone przez państwa w dziedzinie zdrowia publicznego przyczyniły się

do zmniejszenia liczby nowych zakażeń do poziomu możliwego do opanowania przez systemy opieki zdrowotnej. To z kolei umożliwiło stopniowe zniesienie różnych ograniczeń i wznowienie większości rodzajów działalności zgodnie z europejskim planem działania prowadzącym do zniesienia środków powstrzymujących rozprzestrzenianie się koronawirusa.

Wirus nie zatrzymuje się jednak na granicach UE. Komisja będzie nadal koordynować działania z innymi globalnymi podmiotami, w tym z ONZ i WHO, w celu zapewnienia niezbędnej międzynarodowej reakcji na globalne zagrożenie dla zdrowia, w tym sprawiedliwego dostępu do szczepionki przeciwko COVID-19.

Więcej na: https://ec.europa.eu/poland/news/200715_pandemic_pl.

3. Koronawirus: przeznaczą 100 milionów euro dla firm

Komisja Europejska i Europejski Fundusz Inwestycyjny przygotowały zestaw środków wsparcia dla rynku kapitałowego podwyższonego ryzyka oraz innowacyjnych firm dotkniętych pandemią koronawirusa. Środki będą przekazane za pośrednictwem instrumentu kapitałowego InnovFin w ramach programu „Horyzont 2020” i przełożą się na zapewnienie dodatkowej płynności w celu wzmocnienia bazy kapitałowej europejskich MŚP i małych spółek o średniej kapitalizacji. Ponadto zostanie uruchomiony nowy instrument kapitałowy na rzecz odbudowy dla innowacyjnych technologii, o wartości 100 mln euro, w celu zapewnienia zarządzającym funduszami dodatkowych możliwości inwestycyjnych w celu dalszego wspierania ich spółek dotkniętych kryzysem.

Więcej na: https://ec.europa.eu/poland/news/200728_innovations_pl.

4. Ekologiczna odbudowa gospodarki UE

UE wspiera odbudowę gospodarki we wszystkich państwach członkowskich, przekazując 2,2 mld euro na 140 kluczowych projektów transportowych. Projekty te pomogą zbudować brakujące połączenia transportowe na całym kontynencie, wesprzeć zrównoważony transport i utworzyć miejsca pracy.

Budżet ten przyczyni się do realizacji celów klimatycznych zgodnie z założeniami przedstawionymi w Europejskim Zielonym Ładzie. Bardzo duży nacisk kładzie się na projekty wzmacniające kolej, w tym połączenia transgraniczne i połączenia z portami i lotniskami. Rozwojowi żeglugi śródlądowej sprzyjają zwiększenie przepustowości i lepsze połączenia multimodalne z sieciami drogowymi i kolejowymi. W sektorze morskim pierwszeństwo mają projekty żeglugi morskiej bliskiego zasięgu oparte na paliwach alternatywnych, a także zasilanie statków energią elektryczną z lądu w celu zmniejszenia emisji wytwarzanych przez statki przebywające w porcie.

UE będzie wspierać projekty w zakresie infrastruktury kolejowej zlokalizowane w transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T) o łącznej wartości 1,6 mld euro (55 projektów). Jeden z projektów to Rail Baltica, który łączy państwa bałtyckie z europejską

siecią kolejową, a także odcinek transgraniczny linii kolejowej między Dreznem (Niemcy) a Pragą (Czechy).

UE będzie również wspierać przejście na bardziej ekologiczne paliwa dla transportu (19 projektów) kwotą prawie 142 mln euro. Kilka projektów obejmuje przekształcenie statków, tak aby mogły one działać na bazie skroplonego gazu ziemnego (LNG), a także instalację odpowiedniej infrastruktury portowej.

Transport drogowy będzie również obejmował rozbudowę infrastruktury paliw alternatywnych, w szczególności poprzez zainstalowanie 17 275 punktów ładowania na sieci drogowej i wprowadzenie 355 nowych autobusów.

Projekty wybrano do finansowania w ramach dwóch konkurencyjnych zaproszeń do składania wniosków ogłoszonych w październiku 2019 r. Wkład finansowy UE ma formę dotacji, przy czym różne stopy współfinansowania zależą od rodzaju projektu.

Więcej na: https://ec.europa.eu/poland/news/200716_ue_rebuild_pl.

5. Umowa handlowa z Wietnamem

Porozumienie z Wietnamem to najbardziej obszerna umowa handlowa, jaką UE zawarła z krajem rozwijającym się. Obowiązuje od 1 sierpnia.

Umowa ostatecznie zniósła cła na 99 proc. wszystkich towarów będących przedmiotem wymiany handlowej między stronami. Prowadzenie interesów w Wietnamie stanie się łatwiejsze dla firm europejskich: będą one mogły inwestować i ubiegać się o kontrakty rządowe z równymi szansami wobec lokalnych konkurentów. Zgodnie z nowym porozumieniem korzyści gospodarcze idą w parze z gwarancjami poszanowania praw pracowniczych, ochrony środowiska i porozumienia paryskiego w sprawie klimatu poprzez mocne, prawnie wiążące i egzekwowalne postanowienia dotyczące zrównoważonego rozwoju.

Państwa członkowskie UE w Radzie i Parlamencie zatwierdziły porozumienie odpowiednio w czerwcu 2019 r. i lutym 2020 r.

Więcej na: https://ec.europa.eu/poland/news/200731_vietnam_pl.

6. Wsparcie dla polskich rolników zatwierdzone

Komisja Europejska zatwierdziła polski program o wartości ok. 95 mln euro (420 mln zł), mający na celu wsparcie firm działających w sektorze rolniczym dotkniętym pandemią koronawirusa. Wsparcie w formie dotacji bezpośrednich będzie dostępne dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców. W sumie program ma wesprzeć 60 tys. firm.

Celem programu jest zaspokojenie potrzeb płynnościowych rolników dotkniętych ekonomicznymi skutkami koronawirusa, których sytuacja finansowa jest szczególnie trudna, ponieważ nadal odczuwają konsekwencje finansowe po ubiegłorocznych, niekorzystnych zjawiskach klimatycznych.

Komisja uznała, że polski program jest zgodny z warunkami określonymi w tymczasowych ramach prawnych. W szczególności:

- pomoc nie przekroczy 100 000 euro na przedsiębiorstwo oraz
- program będzie obowiązywał do 31 grudnia 2020 r.

Komisja stwierdziła, że środek jest konieczny, odpowiedni i proporcjonalny, aby zaradzić poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa członkowskiego i warunkami określonymi w tymczasowych ramach prawnych. Na tej podstawie KE zatwierdziła środki zgodnie z unijnymi zasadami pomocy państwa.

Więcej na: https://ec.europa.eu/poland/news/200731_agri_aid_pl.

7. Stosowanie prawa UE w 2019 r

Do końca 2019 r. Polska miała 74 otwarte sprawy związane z uchybieniem zobowiązaniom państwa członkowskiego. Najwięcej problemów z transpozycją prawa UE do prawa krajowego Polska miała w obszarze ochrony środowiska, rynku wewnętrznego, przemysłu, przedsiębiorczości i MŚP. Komisja Europejska opublikowała sprawozdanie dotyczące przestrzegania prawa UE przez kraje członkowskie.

W sprawozdaniu rocznym z kontroli stosowania prawa UE opisano, w jaki sposób Komisja Europejska monitorowała i egzekwowała prawo unijne w 2019 r. oraz jak państwa członkowskie wypadły w poszczególnych obszarach działalności.

Skuteczne egzekwowanie prawa UE ma duże znaczenie dla obywateli, ponieważ gwarantuje ich prawa i przywileje wynikające z prawa UE, których w przeciwnym razie zostaliby pozbawieni. Zależy na tym również przedsiębiorstwom, jako że zapewnia im to równe warunki działania na rynku wewnętrznym.

W 2019 r. liczba toczących się postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego utrzymywała się na stałym poziomie, lecz liczba nowych postępowań wzrosła o ponad 20 proc. w porównaniu z poprzednim rokiem. Najmniejszą liczbę nowych przypadków niewłaściwej transpozycji lub nieprawidłowego stosowania prawa UE odnotowano w Luksemburgu, w Estonii i na Litwie, a największą w Hiszpanii, we Włoszech i w Grecji.

Komisja w dalszym ciągu stanowczo egzekwowała przepisy we wszystkich obszarach działalności, skupiając się przede wszystkim na tych, które mają największy wpływ na codzienność obywateli i przedsiębiorstw. Wśród obszarów działalności, którym poświęcono szczególną uwagę, znalazły się ochrona środowiska, rynek wewnętrzny, przemysł, przedsiębiorczość i MŚP, a także transport i mobilność. W efekcie połowa wszystkich postępowań dotyczyła właśnie tych obszarów. I tak na przykład Komisja wszczęła postępowanie przeciwko trzem państwom członkowskim z powodu nadmiernego zanieczyszczenia powietrza, czy też przeciwko pięciu państwom członkowskim, które nie zapewniły niepełnosprawnym użytkownikom równoważnego dostępu do jednolitego europejskiego numeru alarmowego 112.

Egzekwowanie prawa UE opiera się na współpracy. Dlatego też Komisja Europejska aktywnie wspiera państwa członkowskie we wdrażaniu prawa UE poprzez dialog i udzielanie wskazówek. W 2019 r. Komisja położyła szczególny nacisk na wspieranie władz krajowych i regionalnych we wdrażaniu przepisów dotyczących gospodarowania odpadami, jakości powietrza, efektywności energetycznej, rynków rolnych i równości płci.

Aby przedsiębiorstwa i obywatele mogli czerpać korzyści z prawa UE, państwa członkowskie muszą transponować europejskie dyrektywy do krajowych porządków prawnych w określonych terminach.

W 2019 r. ponad połowa postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego dotyczyła opóźnionej transpozycji dyrektyw, przy czym sama liczba takich postępowań nieznacznie spadła w porównaniu z rokiem poprzednim – z 419 do 406. Dla porównania w 2016 r. wszczęto 847 takich postępowań i była to najwyższa wartość w ciągu ostatnich pięciu lat. Aby ułatwić poprawną i terminową transpozycję, Komisja nieustannie wspiera państwa członkowskie, oferując im plany wdrażania, specjalne strony internetowe i wytyczne oraz wymianę najlepszych praktyk na spotkaniach grup ekspertów.

Najwięcej postępowań dotyczących opóźnień w transpozycji wszczęto wobec Bułgarii, Belgii, Grecji i Cypru, a najmniej przeciwko Danii, Włochom i Litwie.

W odpowiedzi na prośbę Parlamentu Europejskiego z 1984 r. Komisja Europejska przedstawia co roku sprawozdanie z kontroli stosowania prawa UE w roku poprzednim. Następnie Parlament Europejski przyjmuje rezolucję w sprawie sprawozdania Komisji.

W pierwszej kolejności Komisja zajmuje się problemami, w przypadku których jej działania w zakresie egzekwowania prawa mogą spowodować odczuwalne zmiany i przynieść korzyści osobom fizycznym i przedsiębiorstwom. W warunkach podziału kompetencji między instytucjami europejskimi Komisja Europejska ponosi ogólną odpowiedzialność za wszczęcie procesu legislacyjnego. Rada i Parlament Europejski podejmują decyzje w sprawie wniosków Komisji. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za terminowe i prawidłowe stosowanie, wdrażanie i egzekwowanie prawa Unii w krajowym porządku prawnym. Krąg ten zamyka Komisja: po tym jak wniosek zostanie przyjęty i stanie się prawem UE, Komisja monitoruje, czy państwa członkowskie prawidłowo stosują to prawo, i w razie potrzeby podejmuje stosowne działania.

Utrzymanie praworządności jest jednym z priorytetów politycznych Komisji pod przewodnictwem Ursuli von der Leyen.

Więcej na: https://ec.europa.eu/poland/news/200731_eu_law_pl.

8. 64 mln euro dla Afryki Południowej

64,7 mln euro pomocy humanitarnej dla krajów regionu Afryki Południowej przekaże Komisja Europejska, by wesprzeć osoby znajdujące się w trudnej sytuacji z powodu pandemii koronawirusa, ekstremalnych warunków pogodowych, takich jak panująca w regionie długotrwała susza.

Fundusze przekazane w ramach tego pakietu pomocy zostaną przeznaczone na projekty humanitarne w Angoli (3 mln euro), Botswanie (1,95 mln euro), na Komorach (0,5 mln euro), w Eswatini (2,4 mln euro), Lesotho (4,8 mln euro), na Madagaskarze (7,3 mln euro), w Malawi (7,1 mln euro), na Mauritiusie (0,25 mln euro), w Mozambiku (14,6 mln euro), Namibii (2 mln euro), Zambii (5 mln euro) i Zimbabwe (14,2 mln euro). Kolejne 1,6 mln euro będzie przeznaczone na regionalne działania w zakresie gotowości na wypadek klęsk żywiołowych.

Fundusze te zostaną spożytkowane na następujące cele:

- wsparcie żywnościowe dla gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji oraz pomoc dla rolników na obszarach dotkniętych klęskami żywiołowymi w przywróceniu źródeł utrzymania;
- zwiększanie gotowości na pandemię i zapobieganie rozprzestrzenianiu się koronawirusa poprzez działania mające na celu wspieranie lokalnych systemów opieki zdrowotnej, a także ułatwianie dostępu do opieki zdrowotnej, wyposażenia ochronnego, urządzeń sanitarnych i higieny;
- projekty w zakresie gotowości na wypadek klęsk żywiołowych, które obejmują również nowe potrzeby spowodowane pandemią koronawirusa; obejmują one m.in. ulepszenie systemów wczesnego ostrzegania i planów ewakuacji dla lokalnych społeczności narażonych na katastrofy naturalne, a także zapewnienie, że społeczności te dysponują zapasami interwencyjnymi środków ochrony osobistej;
- wspieranie edukacji dzieci i zapewnianie szkoleń personelowi dydaktycznemu.

Ze względu na poważne pogorszenie się sytuacji w zakresie bezpieczeństwa w Cabo Delgado w Mozambiku na wsparcie osób znajdujących się w trudnej sytuacji w tym regionie zostanie przeznaczona kwota 5 mln euro.

Pomoc humanitarna w ramach ogłoszonego dzisiaj pakietu jest kontynuacją programów pomocy z 2019 r. W następstwie dwóch cyklonów, suszy oraz kryzysu gospodarczego i humanitarnego w Zimbabwe UE przekazała wtedy państwom regionu ponad 67 mln euro.

W ciągu ostatnich pięciu lat region Afryki Południowej doświadczył zaledwie jednego normalnego sezonu deszczowego, a ostatni kwartał 2019 r. był na większości obszarów jednym z dziesięciu najbardziej suchych kwartałów od 1981 r., co doprowadziło do poważnych strat w plonach i pogłowie zwierząt gospodarskich. W wielu miejscach w obecnym sezonie wegetacyjnym jest wyjątkowo gorąco i sucho, podczas gdy inne części regionu doświadczają nieregularnych i nieprzewidywalnych opadów deszczu, co grozi utratą plonów w 2020 r. W niektórych krajach nakłada się to na już istniejące poważne kłopoty gospodarcze.

Pandemia koronawirusa prawdopodobnie jeszcze bardziej pogłębi złą sytuację humanitarną w tym regionie.

Więcej informacji na: https://ec.europa.eu/poland/news/200720_africa_pl.

9. Platformy wideo bezpieczniejsze

Komisja Europejska przyjęła wytyczne, które pomogą państwom członkowskim we wdrożeniu znowelizowanej dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych. Wytyczne stanowią praktyczne narzędzie zapewniające ochronę europejskich utworów w przekazie medialnym, a co za tym idzie wspierające różnorodność kulturową i poszerzające wybór dla odbiorców europejskich. Pozwalają też skuteczniej chronić użytkowników usług wideo na żądanie i platform udostępniania wideo, w szczególności małoletnich przed mową nienawiści i szkodliwymi treściami.

Zmieniona dyrektywa AVMSD wzmocniła obowiązek promowania europejskich filmów i programów telewizyjnych w ramach serwisów oferujących wideo na żądanie, które muszą w swoich katalogach zapewniać co najmniej 30-procentowy udział treści europejskich i dawać pierwszeństwo takim treściom. Pozwala ona także państwom członkowskim, które spełnią określone warunki, domagać się od dostawców usług medialnych mających siedzibę w innym państwie członkowskim, ale kierujących swój przekaz do odbiorców na ich terytorium, wniesienia wkładu finansowego w produkcję utworów europejskich.

Wytyczne zawierają ponadto zalecaną metodologię obliczania 30-procentowego udziału treści europejskich w każdym katalogu krajowym na podstawie tytułów filmów i sezonów seriali telewizyjnych. Wyjaśniają też definicje „małej liczby odbiorców” i „niskiego obrotu” w związku ze zwolnieniem małych dostawców z obowiązku w zakresie promowania utworów europejskich, by nie utrudniać rozwoju rynku i wchodzenia na niego nowych podmiotów.

Zmieniona dyrektywa AVMSD rozszerza standardy unijne odnoszące się do nielegalnych i szkodliwych treści na platformy udostępniania wideo, w tym serwisy takie jak media społecznościowe, w których prezentacja treści audiowizualnych nie jest podstawowym celem danej usługi, jednak stanowi jej zasadniczą funkcję. W efekcie operatorzy internetowi będą musieli, podobnie jak operatorzy mediów tradycyjnych, zadbać o ochronę użytkowników przed mową nienawiści i ochronę małoletnich przed treściami szkodliwymi. Platformy internetowe muszą przeciwdziałać zamieszczaniu oflagowanych treści, które propagują przemoc, nienawiść i terroryzm oraz dbać właściwie o reklamy i lokowanie produktów w programach przeznaczonych dla dzieci.

W związku z tym wytyczne zapewniają państwom członkowskim zestaw narzędzi, które mają im pomóc w ocenie, które usługi internetowe powinny wejść w zakres europejskich przepisów dotyczących mediów. Podaje się w nich także wykaz odpowiednich wskaźników, które państwa członkowskie mogą wykorzystać przy ustalaniu, czy dane treści audiowizualne są zasadniczą, a nie jedynie drugorzędną czy pomocniczą częścią danej platformy internetowej. Wytyczne uwzględniają ponadto dynamiczny charakter środowiska platformy internetowej i starają się zapewnić w tym względzie właściwą elastyczność.

Więcej na: https://ec.europa.eu/poland/news/200702_audio_visual_pl.

II. Z BIURA W BRUKSELI

1. Spotkanie dotyczące Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast

1 lipca odbyło się ostatnie już przed wakacjami spotkanie dotyczące organizacji wydarzenia w ramach Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast, które odbędzie się w pierwszej połowie października br. Decyzją organizatorów Tygodnia wydarzenia odbędą się hybrydowo, z czego znakomita większość online. Rejestracja na wydarzenia rozpocznie się pod koniec sierpnia.

2. Webinarium poświęcone postępowi prac nad programem inwestycyjnym Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji Horyzont Europa

1 lipca odbyło się webinarium zorganizowane przez biuro Business Science Poland, poświęcone postępowi prac nad programem inwestycyjnym Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji Horyzont Europa.

Pierwszy projekt planu strategicznego programu Horyzont Europa ma się składać z kilku obszarów: kluczowych kierunków strategicznych (*key strategic orientations*), partnerstw europejskich, misji, działań zmierzających do łączenia trzech filarów Horyzontu Europa (I – Doskonała baza naukowa, II – Globalne wyzwania i europejska konkurencyjność przemysłowa, III – Innowacyjna Europa), obszarów współpracy międzynarodowej oraz problemów szczegółowych. Plan strategiczny ma być określony na 4 lata – na jego podstawie rozpisane zostaną programy pracy, zgodnie z którymi będą ogłaszane konkursy w poszczególnych obszarach. Przyjęcia planu oczekuje się do końca bieżącego roku, a planowane uruchomienie pierwszych konkursów w ramach HE ma nastąpić pod koniec I kwartału 2021 roku – pozwoli to zachować możliwie minimalny odstęp czasu pomiędzy dobiegającym końca programem Horyzont 2020, a uruchomieniem nowego Horyzontu Europa. Obecnie datę uznaje się za umowną, uzależnioną m.in. od postępów, jakie Rada i Parlament będą w stanie osiągnąć w odniesieniu do Wieloletnich Ram Finansowych oraz programu Horyzont Europa. Dyskusje budżetowe mają się toczyć w lipcu tego roku, a kolejna seria konsultacji planu przewidywana jest na wrzesień 2020 roku.

Plan strategiczny zakłada 10 kierunków strategicznych, które mają stanowić punkt wyjścia dla programu ramowego:

- 1 – ochrona i przywracanie ekosystemów i równowagi biologicznej oraz zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi na lądzie i morzu oraz osiągnięcie neutralności klimatycznej i adaptacji;
- 2 – zapewnienie bezpieczeństwa żywności i żywienia poprzez zrównoważone systemy żywności (strategia *From Farm to Fork*);
- 3 – przekształcenie przemysłu UE w gospodarkę opartą na surowcach biologicznych, neutralną dla klimatu, o obiegu zamkniętym, nietoksyczną i konkurencyjną;
- 4 – dostarczenie czystej, zrównoważonej, konkurencyjnej, bezpiecznej i inteligentnej energii, mobilności i budownictwa w celu neutralności klimatycznej;

- 5 – zapewnienie wiodącej pozycji przemysłowej UE na świecie oraz suwerenności w zakresie kluczowych technologii;
- 6 – poprawa zdrowia i dobrostanu wszystkich obywateli oraz walka z nierównościami;
- 7 – wzmocnienie demokracji w UE i zachęcanie wszystkich obywateli do działania w okresie przejściowym;
- 8 – kształtowanie technologii i innowacji, które działają na rzecz ludzi;
- 9 – zwiększenie odporności UE, integracji i gotowości do reagowania na katastrofy, wyzwania w sferze bezpieczeństwa, pojawiające się zagrożenia oraz wydajniejsze zarządzanie granicami;
- 10 – przewodnictwo oraz łączenie sił na arenie międzynarodowej w celu przejścia do zrównoważonej i klimatycznej neutralności.

➤ Partnerstwa

Prace Komisji Europejskiej w kontekście zarówno partnerstw, stanowiących jedną z kluczowych części ożywienia gospodarczego, jak i misji postępują równolegle, choć stają się coraz trudniejsze, ze względu na konieczność ich włączenia w planowanie strategiczne. Komisja Europejska proponuje w tej chwili 49 partnerstw, które obecnie poddawane są ocenie skutków oraz procesowi badania wartości dodanej celem potwierdzenia, czy spełniają zakładane warunki (propozycje nie są jeszcze w tej chwili gotowe do wpisania w plan strategiczny).

Według aktualnego kalendarza państw członkowskie do połowy października br. będą zobowiązane zadeklarować Komisji Europejskiej, w które partnerstwa oraz z jakim budżetem będą chciały się angażować. Jak podkreśliła Pani Ewa Kocińska-Lange, Dyrektor Generalny ds. Badań i Innowacji BSP, do tej pory część partnerstw była niedostępna dla krajów Europy Środkowo-Wschodniej – z pomocą Komisji Europejskiej ten stan rzeczy ma szansę się zmienić. BSP, NCN oraz NCBR znajdują się w procesie przygotowań do podjęcia decyzji, w których partnerstwach Polska będzie partycypować. Decyzja o udziale w partnerstwach oraz poszczególnych konkursach ogłaszanych w ich ramach zostanie podjęta na podstawie informacji o dotychczasowych rezultatach w podobnych inicjatywach oraz potencjale, który prezentuje polska nauka i biznes w kluczowych obszarach. Bardzo istotnym elementem będą ustalenia dotyczące budżetu oraz informacje, w jaki sposób funkcjonować będą synergie pomiędzy funduszami strukturalnymi a Horyzontem Europa w kontekście partnerstw – dofinansowanie ze środków funduszy strukturalnych znacznie zwiększyłoby udział budżetowy Polski w tych inicjatywach, w porównaniu do możliwości jakimi moglibyśmy dysponować angażując na ten cel jedynie środki krajowe. NCN oraz NCBR, jako agencje finansujące badania, będą odpowiedzialne także za współorganizację konkursów dla przyszłych beneficjentów.

Udziałem w partnerstwach instytucjonalnych zainteresowanych jest obecnie 12 kandydatów.

Rozważane jest nowe partnerstwo na rzecz gotowości na wypadek pandemii po obecnym kryzysie, na które większość państw członkowskich wyraziła zgodę. Komisja Europejska podkreśla, że propozycja wymaga dalszych konsultacji, zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych z zainteresowanymi stronami, co pozwoli ocenić, czy takie rozwiązanie będzie skuteczną odpowiedzią na podobne problemy w przyszłości.

Obecna lista zawiera także jedno partnerstwo z zakresu usług geologicznych, które prawdopodobnie zostanie z niej usunięte – na podstawie oceny skutków Komisja Europejska obecnie wnioskuję, że działanie koordynacyjne i wspierające (*CSA – Coordination & Support Action*) byłoby bardziej odpowiednie dla wskazanego obszaru.

➤ **Misje**

Choć misje nie stanowią bezpośredniej odpowiedzi na obecny kryzys, ponieważ zostały zaplanowane przed jego wybuchem, to ze względu na obszary które obejmują, a także ich integracyjny sposób angażowania obywateli oraz reagowania na konkretne potrzeby społeczne, Komisja Europejska postrzega ich rolę, jako instrumentu wpisującego się w ożywienie gospodarcze, wykraczającego znacznie poza obszar samych badań i innowacji. Rady 5 misji (*Mission Boards*), pracujące od września 2019 roku (5 zdefiniowanych obszarów misji – Rak; Stan gleby oraz żywność; Adaptacja do zmian klimatu, w tym do transformacji społecznej; Neutralne dla klimatu i inteligentne miasta; Zdrowe oceany, morza, wody przybrzeżne i śródlądowe) opublikowały do końca czerwca bieżącego roku pierwsze wersje raportów, które mają doprecyzować plany misji w poszczególnych obszarach i oczekują obecnie na weryfikację wykonalności zawartych propozycji. Raporty będą poddane konsultacjom podczas Europejskich Dni Badań i Innowacji (22-24.09.2020 roku) oraz formalnie przekazane Komisji Europejskiej, celem ujęcia ich w planie strategicznym. W obecnym okresie wakacyjnym planowanych jest także 10 szeroko rozumianych konsultacji z udziałem europejskich obywateli, które pozwolą utrzymać i rozwijać społeczne zaangażowanie w kształtowanie misji. Opublikowanie komunikatu przez Komisję Europejską w tym obszarze ma nastąpić do końca 2020 roku – w tym okresie przewiduje się ujęcie już doprecyzowanych misji w programie pracy, co pozwoli definiować konkursy w 5 strategicznych obszarach, a także uwzględnić pierwsze zaproszenia do udziału. Planowane działania podkreślają znaczenie, jakie Komisja przypisuje misjom Horyzontu Europa, ponieważ wiele innych inicjatyw zostało opóźnionych, bądź odwołanych ze względu na panujący kryzys pandemiczny.

– **Misja: Adaptacja do zmian klimatu, w tym transformacja społeczna**

Misja ukierunkowana jest na przyspieszenie przejścia do przygotowanej i odpornej klimatycznie Europy. Pomóc mają w tym określone cele:

- Budowanie odporności – poszerzenie skali działań prowadzących do transformacji (na przykładzie 100 demonstratorów) – do 2030 roku ma się zwiększyć liczba oraz dostępność praktycznych rozwiązań w obszarze przemian społecznych, opracowanych na podstawie 100 demonstracji odporności.
- Przyspieszenie przejścia do odpornej przyszłości – projektowanie innowacji oraz opracowywanie sprzyjających rozwiązań (na przykładzie 200 regionów – program pilotażowy) – do 2030 roku 200 europejskich regionów i społeczności ma opracować plan transformacji, związany z przygotowaniem do zmian oraz zapobieganiem ich rozwojowi, stwarzający jednocześnie sprzyjające warunki dla przemian społecznych.
- Przygotowanie Europy do zaburzeń klimatycznych – lepsze rozumienie, a tym samym przygotowanie na zagrożenia klimatyczne, opracowanie koncepcji zarządzania zagrożeniami, takimi jak pożary lasów, powodzie, fale upałów czy susze (zaangażowanie na poziomie obywateli, społeczności i regionów) – do 2030 roku

wszystkie lokalne jednostki administracyjne i regiony mają mieć dostęp do profili ryzyka klimatycznego oraz ulepszonych systemów wczesnego ostrzegania dla istotnych zagrożeń oraz przyjąć kompleksowe plany zarządzania ryzykiem klimatycznym.

– **Misja: Rak**

Rak stanowi jedno z pięciu głównych wyzwań społecznych w Europie. Obecnie przewiduje się, że liczba nowych, zdiagnozowanych przypadków raka wzrośnie na naszym kontynencie do 2035 roku o ponad 25%. W obliczu skali problemu Komisja Europejska podejmuje działania na rzecz skuteczniejszej profilaktyki, diagnostyki, leczenia oraz opieki, a także poprawy wskaźników przeżywalności i jakości życia po przebytej chorobie nowotworowej. Cel misji zakłada, że do 2030 roku uda się uratować ponad 3 miliony ludzi poprzez działania podejmowane w 5 obszarach interwencji (rozumienie – zapobieganie – diagnostyka i leczenie – jakość życia – równy dostęp) oraz opracowanie w sumie 13 zaleceń, dotyczących innowacyjnych rozwiązań dla wskazanego obszaru.

– **Misja: Zdrowe oceany, morza, wody przybrzeżne i śródlądowe**

Komisja Europejska zakłada regenerację wód do 2030 roku, poprzez redukcję presji wywieranej przez człowieka na środowisko morskie i słodkowodne, przywrócenie zdegradowanych ekosystemów oraz zrównoważone wykorzystanie niezbędnych zasobów zapewnianych przez te systemy. Osiągnięcie zakładanych celów wymaga działań na wielu płaszczyznach, m.in. w kierunku niwelowania nie zrównoważonego śladu ludzkiej działalności (zanieczyszczenia, turystyka, rybołówstwo), zwalczania skutków zmian klimatycznych oraz zakwaszania środowiska wodnego, a także zmiany niewłaściwych modeli zarządzania wodami. Zakłada się, że przyjęcie holistycznego modelu dla całego systemu wodnego ma umożliwić w przeciągu następnych 10 lat jego regenerację poprzez osiągnięcie do 2030 roku zerowego poziomu zanieczyszczenia wód, regenerację siedlisk, przyjęcie nowych modeli zarządzania oraz umiejętność racjonalnego korzystania z dostępnych surowców.

– **Misja: Neutralne dla klimatu i inteligentne miasta**

Miasta zajmują dziś jedynie około 3% powierzchni naszej planety, ale są głównym producentem gazów cieplarnianych – szacuje się, że wytwarzają około 72% wszystkich globalnych emisji, przy czym zakładany wskaźnik zaludnienia miast przez Europejczyków do 2050 roku wyniesie niemal 85%. Komisja Europejska proponuje rozwiązania, które będą wspierać oraz promować 100 europejskich miast w ich systemowej transformacji na rzecz klimatycznej neutralności, którą mają osiągnąć do 2030 roku.

Obecnie to w obrębie metropolii krzyżują się strategie redukcji emisji dwutlenku węgla w obszarach transportu, budownictwa, rolnictwa i przemysłu. Komisja Europejska skupiać się będzie na budowie wielopoziomowego, współtworzonego procesu identyfikacji działań, sformalizowanych w ramach tzw. *Climate City Contract*. Kontrakt klimatyczny zawierany będzie z miastami zaangażowanymi w proces transformacji. Jego cel to identyfikacja występujących luk w polityce oraz procesach wdrażania, stworzenie punktu kompleksowej obsługi wielopoziomowych negocjacji oraz koordynacja działań zainteresowanych stron dla osiągnięcia wspólnego celu, w tym działań władz krajowych i unijnych, w celu stworzenia ram prawnych i finansowych, dzięki którym interesariusze uzyskają dostęp do niezbędnych narzędzi legislacyjnych i środków budżetowych.

Komisja Europejska będzie promować również działania obywatelskie w obrębie tej misji poprzez wspieranie oddolnych inicjatyw, innowacji oraz nowych form zarządzania. Podejście systemowe, wykorzystywanie danych opartych na inteligentnych technologiach, nowe modele biznesowe, innowacje społeczne, poprawa jakości powietrza, ograniczanie negatywnych skutków mobilności, sprawiedliwy tranzyt, czy wreszcie tworzenie miejsc pracy – to tylko kilka z elementów, które mają wspomagać realizację celów zrównoważonego rozwoju.

– **Misja: Stan gleby oraz żywność**

Zdrowe gleby stanowią punkt wyjścia dla systemowych przemian w całym łańcuchu żywnościowym. Komisja Europejska za pośrednictwem tej misji będzie propagować działania ukierunkowane na zmianę praktyk w obrębie rolnictwa oraz przemysłu leśnego, które będą w sposób racjonalny wykorzystywać istniejące ekosystemy, wspierać bezpieczną produkcję (żywność i biopaliwa), a także oddziaływać na kształtowanie społecznej i konsumenckiej świadomości o kluczowej roli, jaką pełnią zdrowe gleby w utrzymywaniu naszej odporności. Celem misji jest zapewnienie do 2030 roku w każdym państwie członkowskim zdrowych gleb na poziomie co najmniej 75% dla zdrowej żywności, zdrowia ludzi, natury i klimatu.

Cele szczegółowe obejmują:

- odbudowę 50% obecnie zdegradowanych gruntów,
- zachowanie zapasów węgla organicznego w glebach (w tym wzrost jego koncentracji o 0,1%-0,4% rocznie),
- zwiększenie ponownego wykorzystania gruntów miejskich z obecnego poziomu 13% do 50%,
- redukcję zanieczyszczeń gleby oraz podwojenie wskaźnika odbudowy terenów zanieczyszczonych,
- zapobieganie erozji na 30%-50% gruntów o niestabilnych wskaźnikach erozji,
- poprawę jakości siedlisk fauny i flory,
- redukcję globalnego oddziaływania unijnego importu żywności oraz drewna na degradację ziemi o 20% do 40%.

Podobnie jak w przypadku partnerstw, misji na obecnym etapie prac nie można jeszcze wpisać do planu strategicznego.

➤ **Współpraca Międzynarodowa**

Współpraca międzynarodowa to obszar, który wymaga obecnie doprecyzowania od strony legislacyjnej, oczekuje się także istotnych rozstrzygnięć w kontekście procesu wychodzenia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej (Brexit). Na obecnym etapie Wielka Brytania deklaruje chęć przystąpienia do współpracy w obszarze własnych interesów, natomiast negocjacje po stronie Unii Europejskiej prowadzone są w kierunku uczestnictwa we wszystkich programach. Rozwiązania zawarte w Horyzoncie Europa, które będą przedstawiane w trakcie negocjacji związanych z Brexitem, zostaną w konsekwencji narzucone wszystkim unijnym programom, a kraje uczestniczące będą ich odbiorcą.

W obecnej perspektywie finansowej ma ulec zmianie sposób rozliczania, czyli wysokość środków, jakie państwa na różnych poziomach stowarzyszenia (obecnie 4) będą odprowadzać do budżetu Horyzontu Europa. Wstępne założenia, które będą poddane dalszym

negocjacom przewidują, że budżet przekazywany na rzecz programu ma odpowiadać wysokości wykorzystanego w jego ramach dofinansowania, przy czym Unia Europejska nie będzie przeznaczać dodatkowych środków na rzecz państw partycypujących, jeżeli wielkość ich uczestnictwa przekroczy zakładany na samym początku poziom, określany i przekazywany na podstawie % PKB.

3. Webinarium poświęcone podsumowaniu raportu *SRIP 2020*

6 lipca z inicjatywy Biura PolSCA (*Polish Science Contact Agency*) zorganizowane zostało webinarium poświęcone podsumowaniu raportu *SRIP 2020 (Science, Research and Innovation Performance of the EU)*, analizującego działania Unii Europejskiej w obszarze nauki oraz innowacji w dynamicznym, szybko zmieniającym się wymiarze globalnym.

Badania i innowacje stały się narzędziem niezbędnym do wdrażania transformacji, w kierunku których zwraca się dzisiejsza Europa. Pomagają lepiej rozumieć i dostosowywać się do stale zmieniającej rzeczywistości, która w długiej perspektywie będzie wymagała podjęcia zdecydowanych działań we wszystkich obszarach naszego życia, począwszy od zmian klimatycznych, które wywierają coraz dotkliwszy wpływ na globalny stan środowiska, a tym samym wszystkie obszary naszego życia, przez poszukiwanie rozwiązań dla wciąż niezaspokojonych w pełni potrzeb dostępu do podstawowych dóbr jak jedzenie, zdrowie, mieszkania i edukacja, kończąc na sztucznej inteligencji, która zrewolucjonizuje sposób, w jaki żyjemy. Badania i innowacje to klucz do bezpiecznej, chroniącej społeczne fundamenty przestrzeni. Europa przygotowuje się do procesu transformacji, dziś szczególnie trudnej, związanej z bezprecedensowym kryzysem pandemicznym, który zakłócił globalną gospodarkę i funkcjonowanie społeczne. Sytuacja pokazała bardziej, niż kiedykolwiek, jak ściśle nasz dobrostan i ekonomia są ze sobą powiązane. Dlatego tak ważna jest szybka reakcja, której skuteczność są w stanie zapewnić jedynie przełomowe badania i odważne innowacje.

Tegoroczny raport *SRIP2020* wskazuje, w jakim kierunku powinny być prowadzone europejskie innowacje oraz badania, aby realizacja szeroko rozumianej koncepcji zrównoważonego rozwoju środowiska, społeczeństw, technologii i gospodarki stymulowała wzrost europejskiej konkurencyjności na arenie międzynarodowej. Badania i innowacje są kluczowe dla opracowania rozwiązań kryzysów krótkoterminowych, takich jak pandemia COVID-19, która wymaga działań w obszarze zdrowia (szczepionki, opracowanie i rozwój metod leczenia, diagnostyka) oraz gospodarki (konkurencyjność, transformacja ekonomiczno-społeczna, przyspieszona odbudowa), a także długoterminowych megatrendów, takich jak kryzys klimatyczny, starzejące się społeczeństwo Unii Europejskiej, pogłębiające się nierówności społeczne.

Zawarto w nim 11 politycznych rekomendacji w zakresie badań i innowacji w trzech kluczowych obszarach, do których należą między innymi komunikaty dotyczące polityki Unii Europejskiej:

- **Badania i Innowacje dla bezpiecznej i sprawiedliwej przestrzeni dla ludzkości:**
 - 1 – nadrzędnym przesłaniem politycznym pozostaje Europejski Zielony Ład, który będzie wymagał przechodzenia w kierunku transformacyjnej polityki opartej na innowacjach,
 - 2 – transformacje i wzrost mają być dostępne dla wszystkich – społeczeństw, firm, regionów i krajów,
 - 3 – Europa będzie wyposażona w wiedzę i umiejętności, które pozwolą jej obywatelom swobodnie poruszać się w zmieniającej rzeczywistości,
 - 4 – Wsparcie przemian społecznych na rzecz równości płci w badaniach naukowych i innowacjach oraz za ich pośrednictwem.
- **Badania i Innowacje dla globalnego przywództwa:**
 - 5 – kształtowanie europejskiej przewagi konkurencyjnej w światowym wyścigu technologicznym,
 - 6 – modernizacja polityki badań i innowacji w kierunku ery cyfrowej,
 - 7 – działania na rzecz zapewnienia oraz utrzymania europejskiego przywództwa naukowego oraz stymulowania przepływu wiedzy w obrębie Wspólnoty,
 - 8 – budowanie odpornego ekosystemu badań i innowacji.
- **Badania i Innowacje dla wpływu gospodarczego i społecznego:**
 - 9 – maksymalizacja wartości wyników badań naukowych i innowacji na rzecz społeczeństwa, polityki i gospodarki,
 - 10 – transformacja regulacji unijnych w przepisy sprzyjające innowacjom i wykraczające w przyszłość,
 - 11 – przewidywanie przyszłych trendów, w kierunku których będzie rozwijał się świat.

Sformułowane rekomendacje pomogą wdrożyć rozwiązania, dzięki którym Europa ma szansę stać się liderem zrównoważonego rozwoju. Aby ten cel osiągnąć, polityka unijna w obszarze badań naukowych i innowacji powinna być oparta na zasadach:

- współtworzenia, wspólnej pracy i działań na rzecz lepszego społeczeństwa,
- rozpowszechniania i dzielenia się wiedzą ze społeczeństwem,
- wykorzystania i przekształcania badań w zrównoważone rozwiązania społeczno-gospodarcze,
- transformacji sposobu naszej produkcji oraz modelu konsumpcji,
- kierunkowości, w której B+I odgrywają kluczową rolę.

Raport podzielony jest na dwie części. Pierwsza skupia się wokół dynamiki badań i innowacji oraz ich dźwigni i aktywatorów. Najważniejsze elementy tej części raportu:

- megatrendy i zrównoważony rozwój,
- transformacja cyfrowa, produktywność,
- równość i spójność,
- inwestycje w aktywa niematerialne (wiedza),
- wydajność systemu badań i innowacji,
- badania i innowacje umożliwiające stworzenie sztucznej inteligencji,

- warunki brzegowe (elementy polityki wpływające na lepszy rozwój systemu – niefinansowe wsparcie dla przedsiębiorców, tworzenie systemów innowacji).

Unia Europejska finansuje dziś około 20% globalnych wydatków na badania i innowacje, co stanowi 2,19% unijnego PKB według danych za 2018 rok (zakładany w 2010 roku poziom na obecny rok wynosił 3%). Publiczny wkład w badania B+I wyniósł 0,72%, natomiast prywatne wydatki w tym zakresie ukształtowały się na poziomie 1,45%. Dla porównania w tym samym obszarze Stany Zjednoczone osiągnęły poziom 2,7% PKB, Japonia – około 3,5% PKB, Korea Południowa – 4,5%. Aby osiągnąć cel 3% zakłada się, że Unia Europejska musiałaby lokować około 110 mld euro rocznie w powstałą już lukę inwestycyjną. Choć obecny poziom niedofinansowania inwestycji jest w tym obszarze jeszcze dość wysoki, i wymaga znaczącej redukcji, Europa pozostaje liderem badań i innowacji w sferze zielonej transformacji. 25% najczęściej cytowanych prac poświęconych zmianom klimatycznym oraz 24% zatwierdzonych wniosków patentowych daje nam dziś przewagę nad USA (19% najczęściej cytowanych prac, 23% patentów) oraz Chinami (21% cytowanych prac, 14% potwierdzonych patentów). 27% najczęściej cytowanych publikacji oraz 25% zatwierdzonych patentów w dziedzinie bioekonomii należy do Unii Europejskiej – pod tym względem znacząco wyprzedzamy Chiny (odpowiednio 11% i 18%).

W 2018 roku Polska osiągnęła intensywność w obszarze badawczo-innowacyjnym na poziomie 1,21% PKB, przy zakładanym w 2020 roku celu na poziomie 1,7% PKB. W okresie 2000-2018 roczny wzrost intensywności nakładów na badania i innowacje wyniósł w sumie 3,6% PKB, w okresie 2010-2018 – 6,7% PKB, natomiast poziom rocznego wzrostu intensywności prac badawczo-rozwojowych, wymagany do osiągnięcia celu w bieżącym roku musiałby wynieść aż 18,4%. Kraje unijne, którym udało się osiągnąć zakładane poziomy % PKB w tym obszarze to Dania, Niemcy oraz Cypr. W przypadku Polski odnotowuje się stosunkowo niską dynamikę wzrostu oraz poziomu wydatków publicznych na B+I – w okresie 2007-2018 wyniosła ok. 0,5% PKB, natomiast w samym 2018 roku – ok. 0,4%. W przypadku intensywności prywatnego systemu badań i rozwoju w Polsce łączny wzrost wydatków % PKB w latach 2007-2018 osiągnął poziom około 15%, w 2018 roku – około 0,7%-0,8%. Wyraźnie widoczna była tu dynamika wzrostu, na co bezpośrednio przełożenie miało wspieranie inwestycji sektora z pieniędzy publicznych.

Inwestycje w obszar badawczo-innowacyjny to dzisiejszy fundament rozwoju gospodarek, w którym Unia Europejska konkuruje z największymi światowymi graczami – Stanami Zjednoczonymi oraz Chinami. Globalny wyścig technologiczny to jeden z obszarów, w których konkurencyjność Europy wymaga znacznej poprawy do osiągnięcia celu, jakim jest europejskie cyfrowe przywództwo, bezpieczeństwo i cyfrowa suwerenność. W rankingu firm działających w obszarze sztucznej inteligencji (AI) w 2018 roku europejskie przedsiębiorstwa stanowiły 19% światowego sektora, plasując się za Stanami Zjednoczonymi (32%) oraz Chinami (23%). Przedsiębiorstwa spoza Wspólnoty, USA i Chin zajmują pozostałe 26% rynku. W światowej klasyfikacji dotyczącej gotowości rządowej w obszarze AI (lata 2018-2019) pięć krajów Unii Europejskiej plasuje się w światowej dziesiątce: Niemcy (3 miejsce – 8.810 pkt), Finlandia (5 miejsce – 8.772 pkt), Szwecja (6 miejsce – 8.674 pkt), Francja (8 miejsce – 8.608 pkt) oraz Dania (9 miejsce – 8.601 pkt). Polska zajmuje 27 lokatę (6.835 pkt). Ostatnie, 62. miejsce zajęła Chorwacja z wynikiem 5.273 pkt gotowości technologicznej. W roku 2006

prawie 30% najczęściej cytowanych publikacji na temat sztucznej inteligencji stanowiły prace powstałe i opublikowane w krajach Wspólnoty – dla porównania amerykańskie publikacje stanowiły wówczas ok. 31%, chińskie – ok. 10%, polskie – ok. 1%. W 2016 roku publikacje wspólnotowe stanowiły już 25% ogółu najczęściej cytowanych prac, publikacje wydane w Stanach Zjednoczonych – około 21%, w Chinach – 20%, polskie publikacje – około 2% ogólnego poziomu cytacji.

Wyścig technologiczny nie ogranicza się jedynie do wsparcia obszaru nauki. Niezbędny jest tutaj rozwój przedsiębiorstw, które będą chciały inwestować w specyficzne rozwiązania, a więc należy dążyć do stworzenia całego ekosystemu wspierającego tego typu inwestycje (m.in. kapitał zaangażowany, należący do instrumentów wysokiego ryzyka), który rozwinie i jednocześnie zatrzyma nowatorskie technologie w Unii Europejskiej, minimalizując ich migrację do bardziej sprzyjających gospodarek spoza Europy. Obecnie wiele z europejskich przedsiębiorstw poszukuje nadal wsparcia finansowego dla swoich rozwiązań w Stanach Zjednoczonych, które umożliwi im również ekspansję na rynku jednolitym, nieograniczonym barierami językowymi czy zróżnicowanymi systemami wejścia na jego konkretny obszar. Koniecznym jest także precyzyjne identyfikowanie potencjału firm, które Unia Europejska będzie chciała wspierać, a także jednoczesne zwiększenie dostępności kapitału. Według raportu w branży *deep tech* na terenie Stanów Zjednoczonych działa 4198 przedsiębiorstw, w Unii Europejskiej 1217, w tym 20 stanowią polskie firmy – co ważne, w okresie 2010-2017 widoczny jest bardzo wyraźny wzrost intensywności w obszarze badań i innowacji w poszczególnych regionach Polski, między innymi Województwie Warmińsko-Mazurskim, gdzie odnotowany poziom wyniósł między 80% a 100% (źródło: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/srip/2020/parti/chapter42/figure-42-2.xlsx>).

Równoległe z problemem wyzwań cyfrowych i technologicznych, jakie stoją przed Europą, widoczna jest coraz większa polaryzacja na rynku pracy UE, która z jednej strony stanowi właśnie wynik rozwoju cyfryzacji, z drugiej natomiast, zmiany warunków pracy. Raport wskazuje wzrost zapotrzebowania na wysoko wykwalifikowaną kadrę, utrzymanie poziomu zapotrzebowania na pracowników o niskich kwalifikacjach (przede wszystkim prace w sektorze usług; *key workers*), co było szczególnie widoczne w okresie pandemii COVID-19, a jednoczesny spadek zapotrzebowania w obszarze dedykowanym pracownikom o średnich kompetencjach (w okresie 1995-2018 spadek na rynku wspólnotowym wyniósł 8,2%). Zanik ofert zatrudnienia dla osób o określonym poziomie umiejętności może się pogłębiać również ze względu na postępującą automatyzację miejsc pracy, która będzie z czasem prawdopodobnie wypierać tradycyjną siłę roboczą. Narastające różnice będą wymagały reformy systemu edukacji, w tym długoletniego kształcenia, aby pracownicy o średnich kompetencjach nie pozostali w konsekwencji na obrzeżach rynku pracy. Zapotrzebowanie na dostęp do pracowników o wysokich kwalifikacjach zbiega się także z koniecznością posiadania kompetencji cyfrowych, które obecnie stanowią jedno z minimum, wymaganych przez rynek pracy. W Polsce obecnie około 50% społeczeństwa nie posiada podstawowych kompetencji w tym zakresie, przy czym, według danych z 2018 roku, dostęp do Internetu miało 82% gospodarstw domowych, co pokazuje, że stanowi to problem raczej po stronie samych kompetencji, niż wykluczenia cyfrowego. Według danych z 2017 roku dla Polski, studenci kierunków matematycznych, statystyki oraz nauk przyrodniczych stanowili jedynie niecałe 5%

wśród wszystkich osób, które podjęły studia na uczelniach wyższych. Inżyniera, produkcja i budownictwo – około 9% ogółu studiujących, natomiast na kierunkach dedykowanych technologiom informacyjnym i komunikacyjnym około 27%.

Europa dysponuje dziś rozbudowaną bazą wiedzy, która z pomocą badań i innowacji, kieruje nas w stronę zrównoważonego rozwoju, dedykowanego technologiom cyfrowym jutra, ochronie naszego zdrowia i dobrostanu, przemysłowym transformacjom, budowaniu odpornych społeczności, szukaniu rozwiązań, które będą wartością dodaną dla systemu społeczno-gospodarczego. Stale rozwijająca się era cyfrowa wymaga ciągłego ulepszania technologii. Aby były one skuteczne i pomagały nam osiągać założone cele, muszą stanowić wydajne, a zarazem oszczędzające czas, środowisko i dostępne zasoby rozwiązania. Unia Europejska proponuje dziś wdrażanie transformacyjnej polityki badań i innowacji w 5 krokach (współtworzenie – dyfuzja – kierunkowość – transformacja – pobieranie). Pomogą zdefiniować dziedziny niezbędne dla skutecznego rozwoju dzisiejszej i przyszłej Europy – sprawiedliwej, ekonomicznie stabilnej i neutralnej klimatycznie, w której przyszłe projekty będą się wzajemnie uzupełniać na drodze do wspólnych celów, które będziemy definiować z myślą o rozwoju całej Wspólnoty.

4. Webinarium pn. „Synergie między Horyzontem Europa a europejskimi funduszami strukturalnymi oraz inwestycyjnymi: Warunki transferu środków, *Seal of Excellence*, współfinansowanie partnerstw i finansowanie łączne”

14 lipca z inicjatywy Business & Science Poland odbyło się webinarium pn. „Synergie między Horyzontem Europa a europejskimi funduszami strukturalnymi oraz inwestycyjnymi: Warunki transferu środków, *Seal of Excellence*, współfinansowanie partnerstw i finansowanie łączne”.

Strategie związane z maksymalizacją efektywności finansowania ze środków publicznych są dziś koniecznością wobec wyzwań, jakie stawia przed sobą Unia Europejska. Zapewnienie wydajnych i optymalnych synergii pomiędzy unijnymi funduszami dedykowanymi przestrzeni badawczo-innowacyjnej będzie kluczowym źródłem trwałego wzrostu gospodarczego i rozwoju rynku pracy w kontekście przemian społeczno-gospodarczych, klimatycznych oraz podwójnych transformacji (*twin transitions*), na które musimy być przygotowani.

Synergie, których koncepcja oparta jest na współpracy pomiędzy instrumentami budżetowymi, wspierają mobilność i wydajność funduszy, wzmacniając jednocześnie wewnętrzną spójność. Obecne priorytety Komisji Europejskiej to podwójna transformacja, a także inwestycje w badania i innowacje, które stanowią źródło zrównoważonego rozwoju i zatrudnienia. W ich osiągnięciu mają pomóc synergie pomiędzy Horyzontem Europa, a Polityką Spójności – choć mają swoją własną specyfikę, ich wzajemne łączenie może przyczynić się do realizacji unijnej polityki, przy jednoczesnym zachowaniu ich podstawowych celów i logiki interwencji. Każdy z programów ma własną specyfikę, ale jednocześnie są one komplementarne.

Specyfiki i komplementarności:

Horyzont Europa

- punktem wyjścia dla programu Horyzont Europa jest koncentracja na europejskiej doskonałości w badaniach oraz przełomowych innowacjach (w tym podwójnych transformacjach) tworzących rynek,
- konkurencja o fundusze (w tym spoza UE) oparta na jakości,
- koncentracja na projektach i konsorcjach ponadnarodowych (ale także umowy finansowe typu *mono-beneficiary*),
- koncentracja na działalności badawczo-rozwojowej oraz społeczności badawczo-innowacyjnej dla wzmocnienia ich doskonałości, w tym poprzez wywołanie zmian strukturalnych oraz reformy systemu badań i innowacji.

EFRR

- koncentracja na wymiarze regionalnym oraz transformacji gospodarczej w oparciu o strategię inteligentnej specjalizacji,
- szeroka koncepcja innowacji, nastawiona na rozpowszechnianie oraz wykorzystywanie już istniejących zasobów wiedzy oraz technologii w obszarach, które wymagają tego rodzaju wsparcia,
- koncentracja na pojedynczych beneficjentach lub podmiotach w tym samym regionie kraju,
- koncentracja na możliwościach badawczo-innowacyjnych oraz rozwoju ekosystemu innowacji, jako jednej części kompleksowej polityki, połączona ze zrównoważonym wzrostem sprzyjającym włączeniu społecznemu oraz szeroko rozumianym partnerstwom.

Główne punkty synergii pomiędzy EFRR a Horyzontem Europa:

1) Możliwości tworzenia synergii w procesie planowania strategicznego:

- umowy partnerskie (art.8 Rozporządzenia ustanawiającego przepisy wspólne (CPR)), strategię inteligentnej specjalizacji,
- strategiczny plan badań i innowacji w ramach Horyzontu Europa oraz misje (załącznik nr IV do decyzji w sprawie Programu Horyzont Europa),
- zalecenia dla poszczególnych krajów w ramach Semestru Europejskiego.

2) Synergie na poziomie finansowym:

- finansowanie sekwencyjne: ustalone na podstawie wyników osiągniętych przez wcześniejsze fundusze UE dla nowych projektów,
- finansowanie alternatywne: rozszerzony instrument *Seal of Excellence* przy jednoczesnej redukcji wymogów formalnych oraz zwiększone możliwości dostosowania finansowania z EFRR do warunków programu Horyzont Europa (art. 6 ust. 5 CPR, art. 11, art. 20 ust. 5, art. 43 ust. 6 rozporządzenia w sprawie programu Horyzont Europa),
- możliwość transferu środków do bezpośrednio/pośrednio zarządzanych funduszy UE, w tym Horyzontu Europa do wysokości 5% (art. 21 CPR, art. 9 ust. 8 rozporządzenia w sprawie programu Horyzont Europa),

- finansowanie łączne: wspólne finansowanie projektów na zasadzie proporcjonalności.

3) Synergie na poziomie zarządzania:

- Instytucje zarządzające mogą wskazać Instytucje wdrażające program Horyzont Europa jako instytucje pośredniczące (na podstawie przepisów dotyczących EFRR (art. 65 ust. 3 i 5 CPR)).

Synergie na etapie projektowania

Synergie na etapie projektowania wymagają od Instytucji Zarządzających podejmowania działań, związanych z przygotowaniem umowy partnerstwa, która w rzeczywistości będzie stanowić ramy dla miejsca oraz sposobu inwestowania funduszy polityki spójności. Przy sporządzaniu umowy partnerstwa obowiązywać będą także odpowiednie zalecenia dla poszczególnych krajów członkowskich, przedstawione przez Komisję Europejską na 2019 rok. Funkcjonuje również zasada dotycząca dalszego rozwoju synergii, uzależniona od ustaleń z państwami członkowskimi, gdzie strategie inteligentnych specjalizacji są projektowane na poziomie krajowym lub regionalnym. Strategie inteligentnej specjalizacji to właściwe miejsce dla zdefiniowania synergii między źródłami finansowania, w którym władze krajowe i regionalne muszą zastanowić się, w jaki sposób określić własne priorytety, w jaki sposób inwestować najlepiej, a także jakie mają możliwości finansowania – nie ma konieczności ponownego opracowywania strategii ale dokument musi spełniać wymogi dostosowane do obecnego rozwoju gospodarczego. Proces przedsiębiorczego odkrywania (*entrepreneurial discovery process*) jest właściwym momentem, w którym wszystkie zaangażowane strony (nauka, polityka, społeczeństwo przemysł – Model Poczwórnej Helisy) mogą wspólnie decydować, jak najlepiej zainwestować dostępne fundusze w ramach priorytetów inteligentnej specjalizacji, tworzącej powiązania z podobnymi regionami lub krajami, o podobnej strukturze gospodarczej lub zbliżonych priorytetach, które można wykorzystać na dalsze synergie, na przykład w ramach programu Horyzont Europa. Programy operacyjne powinny zawierać:

• EFRR

- umowy i programy partnerskie muszą uwzględniać odpowiednie zalecenia na rok 2019 i konkretne zalecenia przy wyborze celów polityki (art. 8 lit. a) i art. 17 ust. 3 lit. a) podpunkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (CPR)),
- umowy o partnerstwie muszą zawierać ustalenia dotyczące wykorzystania środków z CPR w sposób skuteczny i wydajny, a także wskazywać komplementarność między zarządzanymi wspólnie funduszami i innymi instrumentami unijnymi (art. 8 CPR),
- istnieje 1 umowa partnerstwa na państwo członkowskie, obejmująca wszystkie 7 funduszy CPR, które poprzedzają projekty programów krajowych/regionalnych,
- strategie inteligentnej specjalizacji mają kluczowe znaczenie dla synergii z programem Horyzont Europa, Programem Jednolitego Rynku, programem Cyfrowa Europa oraz innymi instrumentami UE, związanymi z inteligentnym wzrostem,
- S3 „Przedsiębiorczy proces odkrywania” powinien łączyć społeczności naukowe (i innych odpowiednich interesariuszy),

- ustalanie priorytetów S3 ułatwia znajdowanie partnerów w innych państwach członkowskich do współpracy w powiązanych tematach i łańcuchach wartości (załącznik IV do rozporządzenia ERRF).

- **Horyzont Europa**

- proces współtworzenia programu Horyzont Europa umożliwił regionom/państwom członkowskim uzyskanie informacji oraz wniesienie wkładu w projektowanie i priorytety HE,
- załącznik (IV) do programu Horyzont Europa został poświęcony w całości synergiiom (m.in. możliwe obszary synergii; synergie z EFRR oraz EFS),
- Dyrekcja Generalna ds. Badań i Innowacji zaangażowana jest w proces oceny podstawowych warunków związanych z badaniami i innowacjami, a także wspiera projektowanie strategii w tym obszarze, powiązanej z Załącznikiem D oraz Semestrem Europejskim,
- pilotowanie procesu umacniania dialogu pomiędzy państwami członkowskimi a Komisją Europejską (po stronie Komisji: odpowiednie służby; po stronie państw członkowskich: właściwi ministrowie) oraz możliwe uruchomienie wspólnej sieci,
- zaangażowanie w proces doboru Platform Inteligentnej Specjalizacji oraz partnerstw (międzyregionalne pilotaże innowacji),
- działania w zakresie upowszechniania i wykorzystywania programów (np. Interreg Europa Środkowa), interaktywny pilotaż zestawiający dane dotyczące badań i innowacji EFRR z danymi programu ramowego/programu Horyzont Europa.

Instrument *Seal of Excellence*

Po raz pierwszy uruchomiony w 2015 roku, jako jedna z form synergii pomiędzy Horyzontem 2020 a Programem Spójności, będzie ponownie wykorzystany w nowym okresie programowania. Koncepcja funkcjonowania instrumentu pozostaje niezmienną. Propozycje projektów badawczo-innowacyjnych poddawane są ocenie we współpracy z niezależnymi, międzynarodowymi ewaluatorami, jednak większość wniosków zwykle zostaje natychmiastowo odrzucona, ze względu na brak osiągnięcia wymaganego progu jakości. Wśród złożonych aplikacji jest także wiele propozycji, które oceniane są jako doskonałe, wpisujące się w główne założenia programu Horyzont, a jednocześnie bez szans na uzyskanie finansowania, ze względu na wyczerpanie dostępnych środków. W takiej sytuacji Komisja Europejska, która również przeznaczyła pieniądze na ocenę wniosków, proponuje rozwiązanie, które ma ułatwić doskonałym projektom znalezienie alternatywnego źródła dotacji, w tym także zidentyfikowania podmiotów, które mają możliwość ich sfinansowania. Komisja Europejska uruchomiła inicjatywę na rzecz Instrumentu SME, w której mono-beneficjenci mogą liczyć na dofinansowanie innowacyjnych projektów, zlokalizowanych w jednym regionie lub państwie członkowskim. Poprawa wyników badań i innowacji poprzez wsparcie kluczowych podmiotów lokalnych, jakimi są MŚP, może odbyć się z pomocą podmiotów zainteresowanych finansowaniem propozycji projektów, które zostały złożone w procesie selekcji na poziomie międzynarodowym, uzyskując pozytywną ocenę, potwierdzającą realny wpływ na wzrost gospodarczy i zatrudnienie.

Dla lepszej identyfikacji podmiotów Komisja nadaje im Pieczęć Doskonałości, a więc jednocześnie polityczną aprobatę, potwierdzającą doskonałość projektu, który jedynie z powodu braku dostępnych funduszy nie ma szans na realizację, promując w ten sposób propozycje do alternatywnego finansowania. Jest to rozwiązanie korzystne również z punktu widzenia władz krajowych/regionalnych, które są w stanie szybko wesprzeć obiecujące projekty prowadzone przez MŚP o dużym potencjalnym wpływie na ich terytorium. Propozycje promowane są także wśród inwestorów kapitału podwyższonego ryzyka, czy wśród firm biznesowych. Komisja powołała wspólnotę praktyk, gromadzącą organy finansujące (obecnie ponad 200 członków) na poziomie regionalnym i krajowym, które są zainteresowane zaangażowaniem budżetu w projekty. Prowadzone są regularne seminaria, podczas których przekazywane są aktualne informacje o najnowszych zasadach oraz informacje o innych państwach członkowskich i regionach, które nadal próbują lub już sfinansowały Pieczęć Doskonałości. Publikowane są także zagregowane dane z podziałem na kraje i regiony (ile certyfikatów zostało wydanych w regionie, wysokość środków, o które ubiegał się projekt, etc.), co pomoże określić, jakim budżetem musiałby dysponować potencjalny podmiot zainteresowany finansowaniem wybranego projektu.

Dla projektów w ramach Europejskiej Rady Innowacji (EIC) instrument *Seal of Excellence* przyznawany jest dwuetapowo. Pierwsze certyfikaty nadawane są projektom, które zakwalifikowały się powyżej progu jakościowego, ale nie osiągnęły etapu rozmowy kwalifikacyjnej. Drugi certyfikat nadawany jest projektom, które zakwalifikowały się do tego etapu, ale nie otrzymały dofinansowania. Przewiduje się także możliwość przyznawania Pieczęci Doskonałości w przypadku finansowania mieszanego, gdy beneficjent wnioskuje nie tylko o dotację, ale ma również możliwość otrzymania pomocy za pośrednictwem instrumentów finansowych. Komisja Europejska w przyszłości planuje także certyfikowanie projektów związanych z realizacją priorytetów Europejskiego Zielonego Ładu.

Finansowanie alternatywne: *Seal of Excellence*

- Projekty mogą otrzymać bezpośrednie dofinansowanie z EFRR lub EFS+ zgodnie z zasadami CPR, bez konieczności przeprowadzania ich ponownej oceny (tj. tylko sprawdzenie kwalifikowalności, wkładu w cele programu, priorytetów inteligentnej specjalizacji, zakresu funduszy i innych kwestii, niegwarantowanych Pieczęcią Doskonałości (art. 67 ust. 3 i 5 CPR)) przed podpisaniem umowy o dofinansowanie.
- Zasady kwalifikowalności kosztów dla programu EFRR można dostosować do zasad kwalifikowalności kosztów programu Horyzont Europa (art. 57 ust. 1 CPR), w tym stosowanie „uproszczonych opcji kosztów” (koszty jednostkowe, kwoty ryczałtowe, stawki ryczałtowe).
- Stosuje się stawkę współfinansowania dla instrumentu, w ramach którego zapewniono Pieczęć Doskonałości (art. 67 ust. 5 CPR).
- Beneficjent otrzymuje dokument określający wszystkie warunki wsparcia, w tym sposób określania kosztów kwalifikowalnych oraz warunki wypłaty dofinansowania (art. 67 ust. 4 CPR).
- Instytucje Zarządzające EFRR mogą otrzymać Pieczęć Doskonałości wydane nie tylko w ramach programu Horyzont Europa, ale także 12 innych programach unijnych (Digital

Europe, Single Market Programme, Creative Europe, LIFE, Space Programme, Defence Fund, CEF2, Rights & Values Programme, EURATOM), choć programy unijne zaprojektowane zostały jako komplementarne, co oznacza, że projekty tego samego typu trudno jest powielać w innych programach. Warunki, które są objęte CPR mają zastosowanie tylko wtedy, gdy są zgodne z celami programu operacyjnego.

Współfinansowanie z EFRR

Istnieją 4 możliwości wsparcia EFRR dla Partnerstw Europejskich w programie Horyzont Europa, w tym współfinansowania programu:

- (nowość) operacje wybrane w ramach współfinansowania programu Horyzont Europa mogą otrzymać wsparcie bezpośrednio z programów EFRR pod warunkiem, że takie operacje będą zgodne z celami programów EFRR – podobnie jak Pieczęcie Doskonałości w rozumieniu art. 11 przepisów dotyczących programu Horyzont Europa (art. 67 ust. 5 CPR),
- finansowanie łączne projektów łączących Program Horyzont Europa z EFRR (każdy na własnych zasadach, powiązane razem w jednym dokumencie dla beneficjenta),
- (nowość) transfery dobrowolne – obowiązują zasady programu Horyzont Europa, w tym zasady dotyczące jego współfinansowania (art. 21 CPR),
- wkłady rzeczowe (np. wykorzystanie wcześniej sprzętu i infrastruktury zakupionych w ramach EFRR).

Nowość – podmioty prawne wdrażające współfinansowanie programu Horyzont Europa można wskazać jako instytucje pośredniczące odpowiedniego programu EFRR (art. 65 ust. 5 CPR), ułatwiając w ten sposób koordynację i synchronizację Horyzontu Europa, EFRR oraz wsparcia krajowego.

Transfery dobrowolne (nowość)

Możliwy jest dobrowolny transfer alokacji w ramach Polityki Spójności – państwa członkowskie mogą zażądać przeniesienia do 5% swoich środków programowych do dowolnego, innego funduszu UE lub instrumentu w ramach zarządzania dzielonego, bezpośredniego lub pośredniego (art. 21 CPR).

- Przekazane dobrowolnie środki mogą dotyczyć wyłącznie przyszłych zobowiązań budżetowych.
- Właściwy program EFRR musi zostać zmieniony, w tym także jego plan finansowy.
- Inwestycje muszą być na korzyść przekazującego transfer państwa członkowskiego.
- Komisja Europejska może wnieść sprzeciw wobec wniosku o transfer, jeżeli osiągnięcie celów programu EFRR mogłoby być zagrożone.
- Do przekazywanych kwot zastosowanie mają zasady obowiązujące w funduszu/instrumentcie, który otrzymuje transfer.
- Dobrowolne transfery mają uprościć zaangażowanie w program Horyzont Europa.

Transferów będzie można dokonywać w ramach 10 programów unijnych:

- Horizon Europe,
- Digital Europe,
- Single Market Programme,

- InvestEU,
- Creative Europe,
- Erasmus+,
- Space Programme,
- Rights&Values,
- Reform Support Programme,
- Connecting Europe Facility 2.

Zaletą dokonywania dobrowolnych transferów będzie możliwość zwiększenia przez państwa członkowskie liczby projektów, które mogą skorzystać z działań następczych programu Horyzont Europa oraz zmaksymalizować swoje zdolności administracyjne i przyspieszyć proces uczenia.

Strona EFRR w Finansowaniu Łącznym

- Dopuszcza się skumulowanie finansowania z różnych instrumentów unijnych w ramach tej samej operacji, o ile uniknie się finansowania podwójnego (art. 57 ust. 9 CPR).
- Zasady obowiązujące dla każdego programu unijnego, z którego pochodzi wkład finansowy, mają zastosowanie w odniesieniu do wysokości tego wkładu.
- Łączne finansowanie nie może przekroczyć całkowitych kosztów kwalifikowalnych.
- Wsparcie pochodzące z różnych programów unijnych może być obliczane proporcjonalnie.

Komisja Europejska proponuje możliwość kumulowania w obrębie 14 unijnych funduszy/programów:

- Horizon Europe,
- Digital Europe,
- Single Market Programme,
- LIFE,
- Creative Europe,
- Space Programme,
- CEF2,
- EURATOM,
- Erasmus+,
- Customs,
- Justice Programme,
- AMF (Asylum and Migration Fund),
- ISF (Internal Security Fund),
- BMVI (Border Management and Visa Instrument).

Kumulacja na zasadzie proporcjonalności z programem Horyzont2020 jest już możliwa w ramach obecnego Rozporządzenia w Sprawie Wspólnych Przepisów (CPR).

Kluczową kwestią jest wiązanie i/lub dostosowanie strategii oraz łączenie regionalnych podmiotów, zajmujących się rozwojem i badaniami.

Przykłady synergii typu up-stream:

- Wsparcie EFRR na poprawę i dalszy rozwój ekosystemów badań naukowych i innowacji, w tym infrastruktury, zdolności administracyjnych, interakcji pomiędzy podmiotami innowacyjnymi, proces inteligentnej specjalizacji i zarządzania – przygotowanie do udziału w programie Horyzont Europa.
- Wsparcie programu Horyzont Europa w opracowywaniu biznesplanów dla centrów doskonałości, wykonalność infrastruktury badawczej – uproszczone ubieganie się o środki z EFRR na infrastrukturę.

Przykłady synergii typu down-stream

- Wyniki programów Horyzont (2020 i Europa) poddane dalszej analizie pod kątem finansowania ich dalszego rozwoju – EFRR może przenieść wyniki programu Horyzont Europa w kierunku produktów rynkowych, integracji w łańcuchach wartości, czy absorpcji w mniej innowacyjnych krajach/regionach.

Architektura zasad pomocy państwa w zakresie badań, rozwoju i innowacji (RDI)

Pomoc publiczna na badania i innowacje jest regulowana dwutorowo – przez Ogólne Rozporządzenie w Sprawie Wyłączeń Blokowych (GBER), które ma zastosowanie do pomocy wdrażanej przez państwa członkowskie (bez konieczności uprzedniego informowania Komisji Europejskiej) oraz przez zasady ramowe dotyczące pomocy państwa na badania, rozwój i innowacje (RDI), podlegające zgłoszeniu do Komisji. Wniosek dotyczący synergii i uproszczeń został wprowadzony do rozporządzenia GBER w zakresie art. 25, regulującego pomoc państwa w obszarze projektów badawczo-innowacyjnych. Proponowane są 4 nowe artykuły (art. 25a, 25b, 25c, 25d):

- pomoc na projekty badawczo-rozwojowe, które otrzymały Pieczęć Doskonałości,
- pomoc na działania „Maria Curie-Skłodowska” oraz Europejskiej Rady ds. Badań naukowych (grant *Proof of Concept*), które otrzymały certyfikat doskonałości,
- pomoc na współfinansowane projekty badawczo-rozwojowe,
- pomoc na działania zespołowe.

Inwestycje w badania i innowacje ulegają szybkiemu rozproszeniu, nowe technologie są często niewykorzystywane, coraz częściej także konieczne jest ich finansowanie z różnych źródeł, w tym także krajowych. Istotnym jest wdrażanie synergii i uproszczeń, które pozwolą na usunięcie trudności regulacyjnych, występujących w procesie łączenia finansowania z programu Horyzont Europa z finansowaniem krajowym. Zmiany koncentrują się na dwóch obszarach. W przypadku instrumentu *Seal of Excellence* projekty nagrodzone certyfikatem, na finansowanie których zdecydowały się kraje członkowskie, nie będą musiały przechodzić ponownej oceny jakości. W tej sytuacji uznaje się ocenę przeprowadzoną w ramach Horyzontu Europa jako zgodną z zasadami pomocy państwa, określonymi dla projektów badawczo-innowacyjnych. Zastosowanie mają także wszystkie zasady kwalifikowalności określone w zasadach programu Horyzont Europa, w tym także stawki finansowania. W przypadku projektów, które otrzymały certyfikat doskonałości państwa członkowskie nie będą zobowiązane do ponownej oceny kwalifikowalnych kategorii badań określonych na zasadach pomocy państwa (działania wykraczające poza eksperymentalne prace rozwojowe nie kwalifikują się do tego rodzaju pomocy). Stopa finansowania mająca zastosowanie do

projektów podlegających rozporządzeniu GBER to stopa mająca zastosowanie do całego finansowania publicznego, które może zostać przyznane na projekt. Obejmuje więc wkład krajowy, wkłady z funduszy strukturalnych i pozostałą część, wynosząc 70%. Pozostałe 30% kosztów musi zostać pokryte przez kapitał prywatny.

Pomoc publiczna w przypadku tzw. projektów współfinansowanych musi dotyczyć projektów wybieranych na podstawie międzynarodowych zaproszeń, zgodnie z rankingiem oceny i selekcją przeprowadzoną w ramach Horyzontu Europa, przy zaangażowaniu niezależnych ekspertów – również w tej sytuacji ocena projektu jest w pełni uznawana zgodnie z postanowieniami zawartymi w propozycji GBER.

Zasady kwalifikowalności pomocy publicznej dla projektów BRI na podstawie art. 25 GBER

Kategorie badań kwalifikujące się do wsparcia i stawki finansowania:

- badania podstawowe: TRL 1 (100%) (TRL – poziom gotowości technologicznej),
- badania przemysłowe: TRL 2-4 (50% + MŚP: 20-10% + premia za współpracę/rozpowszechnianie: 15%),
- rozwój eksperymentalny: TRL 5-8 (25% + MŚP: 10-20% + premia za współpracę/rozpowszechnianie: 15%).

Koszty kwalifikowane: koszty personelu, instrumentów i wyposażenia, budynki i grunty, koszty badań kontraktowych, wiedzy i patentów, dodatkowe koszty ogólne i inne koszty operacyjne.

Wewnętrzna analiza porównawcza wykazała istotne pokrywanie się z oceną przeprowadzoną w ramach programu Horyzont 2020, umożliwiając tym samym dalsze uproszczenia/uzyskanie synergii.

Projekty współfinansowane z funduszy unijnych i krajowych (w tym Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych EFSI) – projekty BRI wspólnie finansowane w ramach Horyzontu Europa, gdzie:

- uczestniczą co najmniej 3 państwa członkowskie,
- ocena i wybór projektów odbywa się na zasadach programu Horyzont Europa,
- zastosowanie mają stawki finansowania i koszty kwalifikowalne programu, nie będą musiały podlegać ponownej ocenie, zgodnie z zasadami pomocy państwa.

III. WYDARZENIA W DOMU POLSKI WSCHODNIEJ

1. Polish Run

W dniach 10-20 lipca 2020 r. odbyła się czwarta edycja zawodów biegowych **Polish Run**. W związku z trwającą pandemią COVID-19 wydarzenie po raz pierwszy odbyło się w wyjątkowej, zmienionej formule. W tym roku zawodnicy nie spotkali się na starcie, nie stanęli ramię w ramię z innymi biegaczami w tłumie i nie przekroczyli wspólnie linii mety. *Run whenever and wherever you are* (tł. „Biegnij gdziekolwiek i kiedykolwiek”) – to tegoroczna idea biegu Polish Run, która przeniosła naszą rywalizację w wymiar wirtualny.

W ramach nowej formuły Polish Run każdy z Uczestników realizował dystans 10 kilometrów w dowolnie wybranym przez siebie miejscu oraz dniu, w wyznaczonym przez organizatorów przedziale czasowym. Samodzielnie wytyczona i pokonana dowolną techniką trasa zostawiała uczestnikom pełną swobodę biegu, gwarantując jednocześnie brak kontaktu z innymi osobami.

Dzięki współpracy z Ambasadą RP w Królestwie Belgii, Polską Organizacją Turystyczną i Business & Science Poland zawody zyskały rozgłos nie tylko w Brukseli, gdzie zwyczajowo się odbywały, ale też w innych krajach. Wśród 724 osób, które zapisały się do udziału w zawodach poza dużą grupą Polaków na mecie meldowali się zawodnicy m.in. z: Belgii, Holandii, Francji, Irlandii, Szwecji, Rosji, Grecji, Norwegii, Kazachstanu, Jordanii, Wielkiej Brytanii, Czech, Ukrainy, Egiptu, Ammanu i duża grupa Peruwiańczyków zamieszkujących Brukselę.

Pomimo tego, że były to zawody wirtualne, zwycięzcy i nagrody były prawdziwe. Wśród mężczyzn bezapelacyjny okazał się mający polskie korzenie reprezentant Francji Szymczak Ludovic. Wśród kobiet zwyciężczynią została pochodząca z Województwa Lubelskiego Magdalena Wójcicka.

Magdalena Wójcicka o biegu i planach na kolejne starty – „To był mój pierwszy sprawdzian/start w tym sezonie i rywalizacja w wyjątkowej formule, co wymagało dodatkowej mobilizacji. Z powodu pandemii została odwołana większość zawodów w których planowałam uczestniczyć. Wyczekiwanie i głód rywalizacji, związana z tym adrenalina startowa oraz zamysł biegu przełożyły się na dobry rezultat. Był to rodzaj treningu w wyższym zakresie i jeden z etapów przygotowań do królewskiego dystansu, czyli maratonu, w którym zdecydowanie czuję się najlepiej i wierzę, że jeszcze w tym roku będę mogła powalczyć o kolejną życiówkę. Start w Polish Run potwierdza, że przygotowania zmierzają w dobrym kierunku. Kolejna okazja do sprawdzenia formy już w sierpniu podczas 22. PZLA Mistrzostw Polski w Biegach Alpejskich w Ludwikowicach Kłodzkich. To zwycięstwo jest dla mnie szczególnie ważne, bo ideą biegu jest promowanie polskości i Polski Wschodniej, w tym mojego rodzinnego województwa lubelskiego. Dziękuję mojemu Trenerowi – Zbigniewowi Białemu za wymagający, a zarazem „mądry” i owocny trening z zachowaniem pełni sił i witalności. Czwartą edycję biegu Polish Run ukończyłam w słoneczne niedzielne popołudnie z wynikiem 00:36:51 na Stadionie Lekkoatletycznym w Lublinie.”

Pełna lista zwycięzców dostępna jest na stornie: www.polishrun.eu, a pełna lista wyników: live.sts-timing.pl.

Głównym sponsorem zawodów była polsko-belgijska firma Batist działająca w sektorze usługowym. Istniejące od 2006 roku przedsiębiorstwo jest jednym z liderów branży Titres-Services na terenie Brukseli, Antwerpii i Tertre. Obecnie zatrudnia ponad 700 wykwalifikowanych pracowników, którzy obsługują blisko 5000 klientów. Swoją wiodącą na rynku pozycję firma Batist zawdzięcza wysokiej jakości świadczonych usług, doskonale przeszkolonym pracownikom biurowym i terenowym oraz doświadczonej kadrze menadżerskiej. Od początku swojego istnienia Batist skupia się na zapewnieniu jak najlepszych warunków zatrudnienia swoim pracownikom i jak największej satysfakcji wszystkich swoich klientów.

2. Kawa z ekspertem

4 sierpnia o godz. 14:00 w Domu Polski Wschodniej odbyło się kolejna wirtualne spotkanie z cyklu „Kawa z Ekspertem”. Gościem spotkania była pani Urszula Romańska, ekspert narodowy z Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej. Tematem spotkania był „II filar Planu Odbudowy – REACT-EU”. Spotkanie skierowane było przede wszystkim do pracowników Urzędów Marszałkowskich Departamentów: Rozwoju Regionalnego (RR), Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych Regionalnego Programu Operacyjnego (PI), Biura Informacji o Funduszach Europejskich (BI), Gospodarki Regionalnej (GR), Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym (RP) jak również do pracowników przedstawicielstw w Brukseli oraz wszystkich zainteresowanych tematem funduszy europejskich. W wydarzeniu wzięły udział 52 osoby.

Trzy filary instrumentu Next Generation EU

Źródło: Komisja Europejska

Głównym punktem spotkania było omówienie zaproponowanego przez Komisję Europejską w dniu 28 maja br. nowego narzędzia – *REACT EU*, które jest programem wsparcia na rzecz odbudowy spójności oraz terytorium Europy. Pani Urszula Romańska omówiła propozycje Rady Europejskiej z dnia 17-21 lipca br., jak również poruszyła kwestie dotyczące instrumentu *Next Generation* oraz programu Wieloletnich Ram Finansowych (WRF) w odniesieniu do finansowania *REACT-EU* oraz zasad podziału środków pomiędzy państwa EU.

IV. ZAPROSZENIA, PROGRAMY, PROJEKTY, STAŻE, STYPENDIA

1. Nagroda dla solidarnych podczas pandemii

Czy podczas ostatnich miesięcy zaangażowałeś/aś się w inicjatywę solidarnościową w walce z kryzysem COVID-19? Możesz zdobyć prestiżową nagrodę i 10 tysięcy euro! Nagroda za Solidarność Obywatelską Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego zostanie przyznana maksymalnie 29 inicjatywom non-profit z całej Europy, realizowanym przez osoby fizyczne, organizacje społeczeństwa obywatelskiego lub firmy prywatne, których celem jest walka z kryzysem wywołanym pandemią koronawirusa. Celem nagrody, przyznawanej jednorazowo zamiast corocznej Nagrody dla Społeczeństwa Obywatelskiego, jest docenienie bezinteresownej, europejskiej solidarności. Każda nagroda ma wartość 10 000 euro, uroczystość wręczenia nagród odbędzie się w trakcie sesji plenarnej EKES-u w styczniu 2021 r.

Więcej informacji na: <https://www.eurodesk.pl/konkursy/nagroda-dla-solidarnych-podczas-pandemii>.

2. Eurodesk – Programy, stypendia i staże – według terminów zgłoszeń

Termin składania wniosków 23-08-2020

FARE: małe granty na walkę z dyskryminacją

Granty do 500 euro przyznawane przez sieć FARE na działania podejmowane na rzecz walki z dyskryminacją, na stadionach i poza nimi, w trakcie Football People Week.

Fundator: Fare Network

<https://www.eurodesk.pl/granty/fare-male-granty-na-walke-z-dyskryminacja>

Termin składania wniosków 30-08-2020

Fundacja PZU z Kulturą

„Fundacja PZU z Kulturą” to konkurs dotacyjny przeznaczony dla organizacji pozarządowych prowadzących działania na rzecz zwiększenia dostępu do kultury dla młodych osób w miejscowościach nie przekraczających 30 tys. mieszkańców.

Fundator: Fundacja PZU

<https://www.eurodesk.pl/granty/fundacja-pzu-z-kultura>

Termin składania wniosków 31-08-2020

Staże w Europejskim Banku Centralnym

Płatne staże w Europejskim Banku Centralnym dla studentów i absolwentów takich kierunków jak: ekonomia, finanse, administracja, prawo, lingwistyka i kierunki pokrewne.

Fundator: Europejski Bank Centralny

<https://www.eurodesk.pl/granty/staze-w-europejskim-banku-centralnym>

Praktyki i stypendia w Europejskim Centrum Języków Nowożytnych (ECML)

Rekrutację praktykantów ECML prowadzi dwa razy w roku. Praktyki trwają od 3 do 6 miesięcy. ECML funduje też stypendia – ale nie więcej niż 3 na rok.

Fundator: Rada Europy – Europejskie Centrum Języków Nowożytnych

<https://www.eurodesk.pl/granty/praktyki-i-stypendia-w-europejskim-centrum-jezykow-nowozytnych-ecml>

Młodzi Innowatorzy World Summit Awards

Konkurs promuje innowacyjność w wykorzystaniu nowych technologii, mającą na celu sprostanie najważniejszym współczesnym wyzwaniom społecznym, cywilizacyjnym i kulturowym.

Fundator: International Center for New Media

<https://www.eurodesk.pl/granty/wsa-young-innovators>

Stypendia muzyczne Jütting

Fundacja Hans i Eugenia Jütting Stendal przyznaje jednorazowe stypendia dla szczególnie utalentowanych polskich i niemieckich studentów akademii muzycznych i nie tylko.

Fundator: Fundacja Hans i Eugenia Jütting Stendal

<https://www.eurodesk.pl/granty/stypendia-muzyczne-jutting>

Termin składania wniosków 2-09-2020

Rezydencje Artystyczne PACT Zollverein

Stypendia na pobyt w ośrodku PACT Zollverein w Niemczech i realizację własnych projektów artystycznych.

Fundator: PACT Zollverein

<https://www.eurodesk.pl/granty/stypendia-artystyczne-pact-zollverein>

Termin składania wniosków 10-09-2020

Meet and Code

Granty dla organizacji pozarządowych na wydarzenia online dotyczące kodowania, realizowane dla dzieci i młodzieży.

Koordynator: Fundacja TechSoup

<https://www.eurodesk.pl/granty/meet-and-code>

Termin składania wniosków 11-09-2020

Działania programu Maria Skłodowska-Curie – Horyzont 2020

Unijny program na rzecz badań i innowacji oraz wspierania rozwoju kariery zawodowej i szkoleń pracowników naukowych.

Fundator: Komisja Europejska – Dyrekcja Generalna ds. Badań Naukowych i Innowacji

<https://www.eurodesk.pl/granty/dzialania-programu-maria-sklodowska-curie-horyzont-2020>

Termin składania wniosków 14-09-20200

Stypendia Pomostowe

Program stypendiów socjalnych adresowany do uzdolnionych maturzystów z terenów wiejskich oraz małych miasteczek.

Fundator: Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności

<https://www.eurodesk.pl/granty/stypendia-pomostowe>

Więcej informacji: <http://www.eurodesk.pl/granty/wszystkie>

Źródło: Sieć informacji europejskiej dla młodzieży Eurodesk: <http://www.eurodesk.pl/>

Departament Współpracy Międzynarodowej

Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego

ul. Emilii Plater 1

10-562 Olsztyn

e- mail: dwm@warmia.mazury.pl

tel.: 89 52 19 820

Twitter: <https://twitter.com/dwmwarmia>

